

Publicaziun ufficiala Cumün da Scuol

Publicaziun da fabrica

In basa a l'art. 45 da l'orden davart la planisaziun dal territori dal chantun Grischun (Kantonale Raumplanungsverordnung KRVO) vain publichada quattras la seguainta dumonda da fabrica:

Patrun da fabrica: Jachen Giston
Ramogn 42
7546 Ardez

Proget da fabrica: Sondas geotermicas
Lö: Chantröven
Parcela: 405

Zona d'utilisaziun: Zona dal cumün vegl
Temp da publicaziun: 16 avrigl fin 6 mai 2013
Exposiziun: Dürant il temp da publicaziun as poja tour invista dals plans pro l'uffizi da fabrica in chasa cumünala.

Mezs legals: Protestas sun d'inoltrar in scrit d'ürant il temp da publicaziun al cussagl cumünal.

Scuol, als 16 avrigl 2013

Cumün da Scuol
Uffizi da fabrica
176.789.612

«Intaunt chi do apicultuors, do que eir aviöls»

Ün film sur dal minchadi da duos apicultuors americans ed engiadinais

Flurina Badel ho preschanto sieu nov film. Ma na scu ils oters films d'aviöls ho'la mis il focus süls aviöls, dimpersè süls apicultuors pitschens. Duos apicultuors da New York e da l'Engiadina quintan.

SARAH ZANOTTA

L'aviöl giescha sün üna surfatscha alva. El pera dad esser mort, nu fo ün muviment. Scu ch'el füss sto in üna marvezza, cumainza'l plaun as dasder. La camera muossa da dastrusch cu cha l'aviöl stenda, ün po confus, las chammas, as volva sül vainter, sguallata il cho, pulischa sieus palpeders e svoula davent. Il film documentari «Per amur da l'aviöl» ho preschanto Flurina Badel la prüma vouta marculdi passo a Zuoz. Üna premiera es que eir per Claudia Thom e Balti Willy. Els sun duos apicultuors, chi vegnan purtretos aint il film. Ils spectatuors, chi d'eiran per granda part apicultuors, haun guardo il film cun granda tensiun.

Flurina Badel ho fat ün film d'aviöls - ma na sur la muria d'aviöls, dimpersè our da la vista da las apiculturas ed apicultuors pitschens.

fotografia: Sarah Zanotta

Pels apicultuors pitschens

Badel ho piglio sü ün tema actual. Bgers varegian vis il film «More than Honey» da Markus Imhof, ma la tematica da Badel es ün'otra. Ella piglia sü pü profuondamaing il minchadi d'apicultuors pitschens in cited ed in pajais agrars. Pel film da 30 minuts ho Badel lavuro duos ans e l'ideja ho'la survignieu a New York. «Düraunt ün sogiuorn pü lung dal 2009 a Manhattan d'heja cumpro ün topin meil d'aviöl local sül march», quinta ella. Meil indigen in üna

cited uschè granda, inua cha's vezza be bettun e sgrattatschêls? Ella nu pudaiva s'imaginer uschè bain, cha que detta aviöls in cited. Eir impustüt ch'ella vaiva in uraglia ils problems da la muria globala d'aviöls. Badel es gnieu a savair, cha que do adüna dapü apicultuors ed apiculturas in citeds. A New York ed in otras metropol es que ün trend. Intuorn 400 manzainas do que a Manhattan. Ma que nun es ün trend nov, apicultuors in cited do que già lönch. «Eir

scha que do quels problems, nun haune schmiss da's ingascher e faun cun üna pruna amur inavaunt. Mieu film es ün omagi per apiculturs ed apiculturas pitschens», disch Badel.

Da New York e da l'Engiadina

Traunter ils gigants da betton e vaider, do que pitschnas islas e oasas verdas in cited. Sainza la lavur d'aviöls, nu creschess la botanica usché bain e la tendenza dals citeders, chi vöglian adüna

dapü ir inavous tar la natüra, vain promoveda. Lucia Hernandez vain muossedada aint in ün pitschen parc public illa Bronx, ün quartier pover da New York. Il böt dad ella nu d'eira d'avair aviöls, dimpersè da cultivar frütta e verdüra. Cun agüd dals aviöls po ella racogliar mantuns da mangiativas.

Ün po pü ot in tschèl ho Jim Fischer sias masainas – sül tet d'ün sgrattatschèl. Per el es l'aviöl il nov simbol pel mantegnaint e per la protecciun da l'ambaint. «Inua cha l'aviöl sto bain, viva eir l'umaun pü gudent», disch el. Avair aviöls nun es uschè simpel: aviöls haun adöss la varroa-milba e sun imnatschos da malatias, uschè eir quels da Claudia Thom da Seraplana. Duos voutas ho'la bod pers tuot ils aviöls. Ella nu pensa vi dal der sü: «Eau nu schmettero me da chüer aviöls.» Thom es üna da las pü giuvnas apiculturas d'Engiadina. Cun 19 ans ho'la surpiglio la chamanna d'aviöls da sia mamma. Da maniera impreschiunanta as vezza aint il film, cu cha Thom es landervi a ramasser ün pövel, chi'd es svulo our da la masaina. Eir Balti Willy da Zuoz as vezza düraunt la lavur culs aviöls. In buocha üna pipa e la chaista d'usaglias per maun. «Intaunt cha que do apicultuors, do que eir aviöls», disch el.

«Per l'amur da l'avieul» es il terz film da Badel. La realisaziun es per l'artista e l'autura libra be pussibel cul sustegn e cul premi da promoziun dal Radio e Televisiun Rumauntsch. In cho ho'la già novas ideas, ma tradir nu vuol ella ün-güna. Culs aviöls es ella creschida sü, sieu bap d'eira apicultur e vaiva egens aviöls. Pel mumaint frequentesch'la ün cuors d'apicultur a Basilea.

La prüma emischion dal film vain preschantada in dumengia, 21 avrigl, a las las 17.25 sün SF 1.

Segl Maria, da der a fit

La vschinauncha da Segl do a fit a persunas cun **domicil a Segl** (üingünas abitaziuns da vacanzas):

– Pels 1. meg 2013 i'l magazin Cumünel, Via da Marias 25: **studio i'l plaun suot il tet**, cumpartimaint da murütsch Fr. 950.–/mais, incl. cuosts supplementers

– Pels 1. lügl 2013 i'l quartier da Pas-chs, Via Pas-chs 18:

nouva abitaziun da 4½ stanzas i'l plaun terrain, 120 m2, cumpartimaint da murütsch, egna tuor da laver

Fr. 2 420.–/mais, incl. cuosts supplementers
2 piazzas da garascha suotterau-na a fr. 120.–/mais incl. cuosts supplementers

Dumandas ed annunzchas in scrit sun dad inoltrer (cun l'indicaziun d'occupaziun) ad:

ekw@sils.ch
Chanziia cumünela da Segl,
Via da Marias 93, 7514 Segl Maria
tel. 081 826 53 16
(9.30 – 11.30 e 14.30 – 17.30)

176.789.576

Gugent publichaina rapports e novitats davart societats regionalas.

Per plaschair trametter a:
postaladina@engadinerpost.ch

Collavuraziun per la Chasa editura

Uniu da litteratura In sonda passa-da ha gnü lö la radunanza generala da l'Uniu per la litteratura rumantscha (ULR) a Cuoira. I'l center da las trattativas es statta la collavuraziun culla Lia Rumantscha a favur da la Chasa editura rumantscha (CER). La Chasa editura rumantscha exista sco società cun respunsabilità limitada. Davo üna fasa da pilot da trais ons es entrada la CER in üna fasa definitiva chi's basa sün üna cumvegnada da prestaziun tanter la Lia Rumantscha e'l Chantun. In occasiun da la radunanza generala ha l'Uniu per la litteratura rumantscha acceptà la proposta da la Lia Rumantscha da d'vantar societara da la CER. Uschè vain l'uniu integrada plü ferm ils affars chi regardan la Chasa editura rumantscha. Implü ha la radunanza elet a Dumenic Andry sco ulteriur suprastant da la ULR. (pl)

Pensiuin da chans cun bleras sportas

Daspö ons vegna pisserà pel bainstar da las bes-chas

L'inizianta da la pensiuin, Belinda Conradin, s'ingascha daspö 17 ons per l'amur da las bes-chas ed ha dal 2008 fundà la Fundaziun Pro bes-chas orfnas Ramosch.

A l'ur dal cumün da Ramosch, tanter prada e god, as rechatta la pensiuin da chans. L'inizianta e possessura dal bain Plan da Muglin, Belinda Conradin-Bourgeois, es nada e creschüda sü a Turich. Qua ed eir a Salzburg ha ella stübgia chant. Daspö il 1992 viv'la a Ramosch cun sias duos figlias e pissera pel bainstar da chans, giats, cunigls, chucals da mar, mürs ed utschels. Dal 1995 ha'la fundà seis agen allevamaint da la razza da chans «Labradors von Plan da Muglin.» L'on 1996 fin 1998 ha'la fat la scolaziun da chürunza da bes-chas pitschnas e d'ürant quel temp, nempe dal 1997, ha'la drivi ufficialmaing la pensiuin da chans. Avant tschinch ons ha Belinda Conradin fundà la Fundaziun Pro bes-chas orfnas Ramosch. «Be cun las finanzas da la pensiuin da chans nu vess eu ingüna pussibilità da dar ün dachasa a bes-chas orfnas», decler'la.

Plüssas sportas pels «giasts»

«La pensiuin da chans vain predscheda da blera glied indigena e d'utrò causa nossa gronda sporta», disch la possessura. La pensiuin es averta 365 dis l'on. Las bes-chas vegnan chüradas e fliadas da persunal qualificchà. Minchadi vegnan ils chans manats a spass in grupps obain eir singuls. Per promover il contact social, stan a disposiziun pellas

bes-chas 3000 meters quadrats prada in üna saiv. Las uschèdittas chombras, sun grondas e cleras. Pelplü vegnan miss duos chans insemel in üna boxa. D'ürant il di es quella averta, uschè chi han la pussibilità dad ir our il liber in ün seragl. Las bes-chas vegnan pavladas duos jadas al di. Per mincha bes-cha vain fat pront seis pavel in üna coppa.

«Nus vain dafatta ün taxi per chans», disch Belinda Conradin. Impiegats da la pensiuin da chans van minch'eivna a Turich cul taxi per plüs chans e tils portan darcheu inavo davo lur sogiuorn. Els spordschan eir viadis in Engiadina'Otta ed illas vals dal süd grischunas. Eir per la chüra dal corp esa pisserà. «Nouv vaina üna cuaffösa da chans in chasa», manzun'la, «üna sporta chi vain predscheda da la cliantella.» I vain fat il bogn als chans, taglià il pagl e las unglas e puli la daintadüra. «In prüma lingia sto la bes-cha as chattar bain pro nus e lura pon eir ils possessuors ir cun buna conscienza in vacanzas e giodair, schi san cha lur bes-cha es in buns mans», declera Belinda Conradin.

«La fundaziun es ün grond sustegn» Müdamaints illa società d'hozindi nu laschan inavo lur fastizis be pro'ls umans, dimpersè eir pro las bes-chas chasanas. «Quants vöglian ün bes-cha da chasa, però consciant tils vegna pür cur chi vöglian ir davent o ir in vacanzas, ch'üna bes-cha nun es ün giovaret», disch la possessura. Eir divorzis, cas da malatia o mortoris sun motifs perche cha adüna daplüs chans e giats vegnan manats illa pensiuin da chans per dal bun. «Il destin da quistas bes-chas es dramatic e trist», decler'la.

Fingia cuort temp davo l'avertüra da la pensiuin tilla contactaiva la pulizia e

Belinda Conradin viva cun corp ed orma per sias bes-chas e quai daspö 17 ons.

fotografia: Romana Duschletta

la guardgia da cunfin austriaca, schi d'eiran bes-chas chi giraivan per quai suot sainza patrun. La cifra da las bes-chas orfnas gniva adüna plü gronda e quella dals giasts adüna plü pitschna. «Eu vaiva enorms cuosts da veterinari, vaccinaziuns, castraziuns, pavel e lura gniva amo pro ch'eu stuvava avair daplü persunal», disch Belinda Conradin.

Tuot quai tilla ha dat da stübgiar e lura ha'la gnü l'idea da constituir üna fundaziun. Dit e fat. La Fundaziun Pro bes-chas orfnas Ramosch exista daspö l'on 2008. «Nus eschan grats per mincha donaziun, be uschè pudaina güdar eir in avegnir a bes-chas orfnas e tscherchar ün dachasa per ellas», intuna Belinda Conradin. (anr/rd)